

**ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ІНТЕНСИФІКАЦІЇ
НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ КАФЕДРИ**

Постановка проблеми. У зв'язку з тим, що в Україні впроваджено кредитно-модульну систему, перед викладачами постає проблема інтенсифікації навчання та зміни підходів до організації навчання і методичної роботи кафедр.

Аналіз попередніх досліджень свідчить про те, що інтенсифікація навчання досліджується С. Курганським, В. Куровский, А. Рибачук та інші.

Але недостатньо уваги приділяється вивченню методичної роботи кафедр (М. Ануфрієв, О. Бандурка, І. Трубава, Н. Пучков, О. Ярмиш та інші). Малодослідженою залишається проблема методичної роботи кафедри в умовах кредитно-модульної системи навчання з метою інтенсифікації навчання.

Метою статті є 1) виявлення шляхів формування готовності викладачів до інтенсифікації навчання; 2) досвід проведеної роботи із викладачами.

Виклад основного матеріалу. Впровадження обраних нами дидактичних умов інтенсифікації навчання студентів на економічному факультеті ВНЗ вимагало підготовчої попередньої роботи серед адміністрації факультету та викладачів, з метою формування їх готовності до використання та впровадження умов у навчальний процес ВНЗ. Ця робота складалась з:

1. Роботи на факультеті під керівництвом декана (засідання ради факультету, де були присутні всі завідуючі кафедрами, викладачі, студентський актив).

2. Роботи кафедр, факультетів з формування готовності викладачів до впровадження цих дидактичних умов (методична робота кафедри, наукова робота викладачів з проблеми, організаційна робота).

3. Самоосвіти викладачів з проблеми впровадження тайм-менеджменту і формування позитивної мотивації до інтенсифікації навчання.

4. Робота із студентами (наукова робота, кураторська робота).

Таким чином, з метою впровадження цих умов у навчальний процес нами на економічному факультеті ХНПУ імені Г. Сковороди були проведені наступні заходи: виступи на вчених радах факультету та засіданнях кафедр, тематичні засідання кафедр, засідання Клубу шанувальників англійської мови «Miracle», засідання Клубу «Економіст», прослухані доповіді на засіданнях кафедр та раді факультету присвячених проблемі інтенсифікації навчання та формування мотивації до інтенсифікації навчання у студентів, і таке інше.

Доповіді з вивчення прийомів з тайм-менеджменту та їх використання у особистому житті та професійній діяльності були включені до плану вченої ради факультету та кафедр на навчальний рік. Як результат, це сприяло підвищенню ефективності роботи професорсько-викладацького складу та навчально-методичної роботи і таке інше. Спочатку, на раді факультету у вересні було заслухано доповідь про «Сутність інтенсифікації навчання у ВНЗ». Після цієї доповіді викладачі виявили бажання більш поглиблено вивчити основи тайм-менеджменту з метою підвищення власної ефективності, доцільністю використання запропонованих прийомів на заняттях, які сприятимуть якісному засвоюванню знань студентами.

На наступній раді економічного факультету була заслухана доповідь про «Формування готовності викладачів до інтенсифікації навчально-методичної роботи кафедр». У доповіді йшла мова про те, що викладачі зацікавлені в інтенсифікації процесу навчання студентів, але недостатньо добре розуміють, що їм потрібно для цього зробити.

Таким чином, було прийнято рішення про впровадження дидактичних умов інтенсифікації навчання студентів. Але, для цього потрібно було спочатку навчити викладачів прийомам тайм-менеджменту та прийомам позитивної мотивації до інтенсифікації.

У цей період із студентами економічного факультету були проведені тренінгові заняття з тайм-менеджменту. На вченій раді факультету студентський декан економічного факультету у своїй доповіді зазначила, що студенти позитивно сприйняли таку форму позааудиторної роботи, оскільки навчання тайм-менеджменту є сучасною тенденцією і здобуті знання прийоми планування та прийоми постановки цілей спрямовують покращенню результатів сесії, поточних оцінок.

Вагомим результатом самостійного вивчення тайм-менеджменту викладачами є те, що на Міжвузівській студентській конференції з англійської мови (2012 р.), яка проходила на базі кафедри англійської мови,

Студентами економічного факультету у співавторстві з викладачами були підготовані наукові статті з тайм-менеджменту. Це підтверджує актуальність та необхідність поглибленого вивчення тайм-менеджменту для організації навчання у ВНЗ, як викладачами так і студентами.

Із викладачами економічного факультету був проведений тренінг із тайм-менеджменту, після якого викладачі висловили бажання поглибити одержані знання. Таким чином, протягом року кафедрою англійської мови було прийнято рішення на кожному засіданні вивчати один із прийомів тайм-менеджменту. Кожен викладач обирає один із прийомів тайм-менеджменту і на власному прикладі доводив про необхідність його використання у професійній діяльності. Після завершення засідання кафедри кожен викладач одержував домашнє завдання — використовувати цей прийом протягом двох тижнів (тобто до наступного засідання кафедри). Так за результатами проведених занять викладачі зазначили, що ці заняття були інформативними та цікавими для них і дозволили переконатися, що ці знання необхідні не лише менеджерам, підприємцям та бізнесменам. У результаті викладачі змінили своє відношення до особистого часу та часу студентів, почали давати студентам ІНДЗ на початку семестру та контролювати їх виконання щотижня, що змусило студентів працювати над завданнями протягом навчального семестру, а викладачам вивільнити час у кінці семестру на перевірку виконання завдання.

Постановка цілей дозволила деяким викладачам переглянути ставлення до наукової діяльності. Оскільки, як вони зазначають, після проведеного хронометражу тижня вони зрозуміли, що багато часу витрачали на підготовку до занять, сімейні справи, на те, що приносить задоволення, проте не сприяє їхній науковій роботі. Таким чином, викладачі змінили відношення до власного часу.

На наступній раді факультету обговорювалось питання організації консультування в умовах інтенсифікації навчання, де викладачів та завідувачів кафедр ознайомили із прийомами формування позитивної мотивації до інтенсифікації навчання, що дозволяють зменшити кількість часу на проведення консультацій та підвищити їхню якість. До цих прийомів належать — створення віртуального офісу, світове кафе (учасниками є декілька викладачів, які мають великий досвід і знання, а студенти можуть проконсультуватися з різними викладачами одночасно), відкрита трибуна та інші.

Подальша вчена рада економічного факультету розглядала питання «Про шляхи удосконалення методичного та організаційного забезпечення самостійної роботи студентів при вивченні навчальних дисциплін в умовах інтенсифікації навчання». Викладачі прослухали досвід з використання прийому живої бібліотеки, виявили бажання самі відвідати одну з таких зустрічей із корифеями науки, з метою набуття досвіду та одержання рекомендацій з написання кандидатських та докторських дисертацій. Таким чином, така організована зустріч дозволила одразу значній кількості викладачів одержати консультації, рекомендації від тих, хто має великий досвід наукової діяльності.

Також вивчався досвід створення віртуального офісу на економічному факультеті та його використання з метою підвищення навчально-методичної роботи кафедр,

поліпшення організаційної роботи кафедри та консультування студентів. На базі однієї з кафедр був створений віртуальний офіс. Ідея використання віртуального офісу дозволила значно поліпшити організаційну роботу кафедри. Кількість очних засідань кафедри значно зменшилась, оскільки, викладачі одержали всю важливу інформацію, документацію, приклади екзаменаційних білетів, тестів, підручників, цікавих ідей щодо проведення занять і таке інше.

Таким чином, використання цього прийому поліпшую роботу кафедри, заощаджує час викладачів. Як результат, переважна більшість викладачів почали використовувати цей прийом у професійній навчальній діяльності у роботі зі студентами.

Використання віртуального офісу дозволяє студенту консультуватися з викладачами в режимі он-лайн; робить легшим здавати ІНДЗ, одержувати інформацію щодо іспитів чи наступних занять; висловлювати власні пропозиції щодо проведення інтерактивних занять тощо. Позитивним у використанні віртуального офісу є те що, студенти стали більш відповідальними (оскільки існує постійний контроль з боку викладача, жорсткі терміни звіту про виконану роботу та інше).

Розглядаючи формування позитивної мотивації до інтенсифікації навчання ми акцентували увагу на прийомі відкритої трибуни, який було апробовано серед викладачів. Так на засіданнях кафедри кожен із викладачів мав можливість вільно висловити думку та пропозиції, щодо поліпшення роботи кафедри. Побажаннями викладачів були: забезпечення аудиторіями, обладнаними мультимедійним устаткуванням; надання літератури зі спецкурсів; можливість одержання своєчасної інформації про всі конференції та семінари, які проводяться в Україні та за її межею.

На заключному етапі впровадження дидактичних умов інтенсифікації навчання на економічному факультеті було зазначено, що використання прийомів тайм-менеджменту та прийомів формування позитивної мотивації до інтенсифікації навчання сприяло підвищенню навчально-методичної роботи кафедр, підвищенню навчальної успішності студентів, сприяло збільшенню кількості захищених дисертаційних робіт за навчальний рік, згуртованості колективу, підвищенню використання ТЗН викладачами, спрощенню організаційної роботи кафедри, завдяки використанню прийому віртуального офісу.

Висновки. У результаті проведеного дослідження ми виявили шляхи формування готовності викладачів до інтенсифікації навчання – організація та проведення тематичних засідань кафедр; виступи на радах факультету; проведення тренінгів і таке інше; навчання та використання викладачами прийомів формування позитивної мотивації до інтенсифікації навчання, прийомів тайм-менеджменту, що сприяє поліпшенню методичної роботи кафедр.

Література:

1. Ануфрієв М.І., Бандурка О.М., Ярмиш О.Н. Вищий заклад освіти МВС України: Науково-практичний посібник. - Харків: Ун-т внутр. справ, 1999. - 369 с.
2. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна - Болонья -Саламанка - Прага - Берлін) / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабін П. - Тернопіль: «Економічна думка». - 2003.
3. Ван дер Венде М.К. Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентоспособности высшего образования в Европе // Высшее образование в Европе. - 2000. - №3. - Том XXУ.
4. Гончаров С.М. Кредитно-модульна система організація навчального процесу у світлі Болонської декларації: документи, матеріали, факти. Рівне-2004, 33 с.
5. Долженко О.В. Сорбонская и Болонская декларации: информация к размышлению // Вестник высшей школы: Alma Mater/ - 2000/ - №6. 6. Корсак К., Юрчук Л. Наука й освіта на теренах об'єднаної Європи/ Науковий світ. - 2003/ - №11.
6. Косенко О., Ольховська Ж., Корсак К. Деякі помилки вищої школи України/ Науковий світ. - 2003/ -№11. 8. Методическая работа в вузе : методические указания / сост. Н.П. Пучков. — Тамбов : Изд-во ГОУ ВПО ТГТУ, 2010. — 32 с.
7. Курганский С.И. Интенсификация учебно-воспитательной работы в российских вузах культуры

и искусств на современном этапе : автореф. дис. на соискание уч.степени. д-ра пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / С. И. Курганский . -Краснодар, 2006. -46 с.

8. Куровский В.Л. Система дидактических условий интенсификации учебного процесса в техническом вузе/ В.Л.Куровский // Материалы научно-методической конференции «Интенсификация процесса обучения на основе педагогических новаций и прогрессивных образовательных технологий», ч.1.- Липецк.-1994.-С. 94-95.

9. Рибачук А.В. Впровадження інноваційних технологій з метою інтенсифікації навчання у вищих навчальних закладах/ А.В.Рибачук// Науковий вісник Черновецького національного університету ім. Ю.Федьковича:зб.наук.праць.-Чернівці:Рута,2007.-Вип.330.-С.161-166.

У статті досліджено досвід з формування готовності викладачів до інтенсифікації навчання на прикладі методичної роботи кафедри. Виявлено шляхи формування готовності викладачів до інтенсифікації навчання.

Ключові слова: інтенсифікація навчання, формування готовності викладачів, прийоми інтенсифікації навчання, методична робота кафедри

В статье исследован опыт формирования готовности преподавателей к интенсификации обучения на примере методической работы кафедры. Выявлены пути формирования готовности преподавателей к интенсификации обучения.

Ключевые слова: интенсификация обучения, формирование готовности преподавателей, приемы интенсификации обучения, методическая работа

The experience of teacher's readiness formation to the intensification of education due to methodologic chair's work is researched in the article. The directions of teacher's readiness formation to the intensification of education are detected. The experience of conducted work with teachers is given in the article.

Keywords: intensification of education, teacher's readiness formation, techniques of intensification of learning, methodologic work.